

Sosiaalisen median seminaari 4.9.2008, Säätytalo
Viestintäministeri Suvi Lindenin avauspuheenvuoro

Suomi- sosiaalinen viestintäyhteiskunta?

Hyvät kuulijat,

(ppt 1) Minulla on ilo avata keskustelua täällä sosiaalisen median seminaarissamme. Aihe on jo pitkään ollut pinnalla ja kuten tämän päivän ohjelma osoittaa, näkökulmia ja sovelluskenttiä on riittämin. Tietoyhteiskunta on nykyisellään ennen kaikkea vuorovaikutuksellisia verkostoja, jossa kommunikaatio ottaa yllättäviäkin muotoja.

(ppt 2) Tietoverkoista ja erityisesti Internetistä on tullut suhteellisen nopeasti arkisten toimiemme kannalta keskeinen väline. Ilman bittiavaruutta rahat eivät liiku ja kauppojen hyllyt eivät täyty. Vaikka sosiaalisen median sovelluksilla ei ole näin suoria taloudellisia vaikutuksia, voidaan verkkoyhteisöjen toimintaa pitää jo erittäin merkittävänä ja radikaalina muutosvoimana. Mielenkiintoisena esimerkkinä pidän vaikkapa kuluttajaliikettä, jossa yksittäiset ihmiset yhdistävät ostovoimansa ja palkitsevat esimerkiksi ympäristöystävällisen yrityksen ostotempauksella. Myös poliittisessa ja humanitaarisessa toiminnassa on esimerkkejä siitä, miten verkko valjastaa ihmiset äänestämään kukkarollaan tai markkinoimaan yhteisiä aatteita.

Internetin avoimuuden toinen puoli on sen sisällössä ja haavoittuvuudessa. Verkossa liikkuu paljon haitallista materiaalia ja verkkohyökkäyksistä tiedotetaan päivittäin. Ihmisten ymmärrystä tietoturvasta ja yksityisyyden suojasta sekä kriittistä Internet-lukutaitoa on kehitettävä. Liikenne- ja viestintäministeriön luotsaama Laasten ja nuorten mediafoorumi etsii uusia keinoja, joilla edistetään lasten ja nuorten valmiuksia toimia sähköisessä viestintäympäristössä ja keinoja vähentää sähköisestä viestinnästä aiheutuvia haittoja.

Internetin osalta oikeudenhaltijoiden keskeinen ja perusteltu huolenaihe on ollut piratismi. Piratismista on haettu syytä myös siihen, että sisältöjen kauppa verkossa ei ole kehittynyt toivotulla tavalla. Tästä syystä useissa maissa on nostettu esille toimenpiteitä ongelman ratkaisemiseksi, kuten verkossa

liikkuvan aineiston filterointi. Näistä kysymyksistä keskustellaan nyt Ranskan EU-puheenjohtajuuskaudella.

Näen hyvin tärkeänä, että meidän on jatkossakin oltava mukana päättämässä asioista jotka liittyvät internetin tulevaisuuteen. EU:ssa panostetaan aikaisempaa enemmän tähän: "Internet-vallankumous" on nousemassa Lissabonin strategian neljänneksi tukijalaksi.

Tämän seminaaripäivän jälkeen sosiaalisen median mahdollisuuksista piirtyy varmasti selkeämpi kuva. Tätä tietoa haluan viedä myös Arjen tietoyhteiskunnan neuvottelukunnan tietoon, joka ohjaa kansallisen tietoyhteiskuntastrategian toteuttamista. Julkisen sektorin näkökulmasta haluan nostaa esille kaksi näkökulmaa.

(ppt 3) Ensiksi, sosiaalinen media tarjoaa osallistumisen kanavan. Julkisella sektorilla sosiaalisen median sovelluksia voitaisiin käyttää enemmän niin tiedon ja palveluiden jakamisen, osallistamisen kuin ennakkoinninkin työkaluna. Hyvänä esimerkkinä haluan mainita virtuaalisen nuorisotalon, jossa nuoret voivat tavata toisiaan ja saada myös aikuisen tukea niin tarvitessaan. Nuoret ovat ottaneet Habbo-yhteisössä toimivan "nuokkarin" omakseen. Talon toiminnassa on nyt mukana lähes parikymmentä kuntaa, jotka jakavat päivystysvastuita.

Toisekseen, tietoyhteiskuntapolitiikan näkökulmasta tarkastellen, meidän on ymmärrettävä sosiaalisen median kaltaisten tieto- ja viestintäteknisten sovellusten roolia yhteiskunnassamme sekä kyettävä vastaamaan teknologisen kehityksen mukanaan tuomiin haasteisiin.

Teknologinen ympäristö on jatkuvassa muutostilassa ja käytämme LVM:ssä tästä tieto- ja viestintäteknologian "jokapaikkaistumisesta" nimitystä "arjen tietoyhteiskunta". Tällä käsitteellä haluamme tehdä ymmärrettäväksi sitä, että tieto- ja viestintäteknikat ovat yhä keskeisemmin käytössä kansalaisten ja yritysten arkipäivässä.

Arjen toimintojen ja vuorovaikutuksen siirtymisessä yhä laajemmin verkkoon, meidän on huolehdittava siitä, että kansalaisilla on tasavertaiset mahdollisuudet ja riittävät valmiudet toimia tieto- ja viestintäteknisissä ympäristöissä. Kotitalousvähennyksen laajeneminen it-palveluihin on tärkeä askel tähän suuntaan. Emme saa myöskään sallia digikuilun syventymistä yhteiskunnassa esimerkiksi iästä,

koulutustasosta tai asuinpaikasta riippuen. Lisäksi maailmassa, jossa kansalaisista ja heidän liikkeistään verkossa kerääntyy yhä enemmän henkilö- ja tunnistetietoja on kansalaisten yksityisyyttä ja tietosuojaa korostettava.

Hyvät kuulijat,

Sosiaalisen median mahdollisuuksien hyödyntäminen edellyttää tietämyksen lisäämistä verkkoyhteisöjen luonteesta, ihmisten vuorovaikutustavoista sekä Internetin tarjoamista mahdollisuuksista.

Tietoyhteiskunnan rakentamisen suuri haaste on kehityksen nopeus ja vaikeus ennakoida ympäröivän palvelu- ja sisältötuotannon muutoksia. On selvää, että sosiaalisen median käytöllä on jo merkittäviä vaikutuksia kansalaisten arkeen, yritysten liiketoimintaan ja koko yhteiskuntaan. Siten on tärkeää, että kykenemme ymmärtämään sosiaalisen median kaltaisia uusia ilmiöitä sekä kehittämään niiden pohjalta monin tavoin lisäarvoa tuottavia palveluja kansalaisille ja myös menestyksekkästä liiketoimintaa.

(ppt 4) Internetin menestystarinaa maalataan nyt vahvasti käyttäjien valitsemin värein, ja teknisten, kaupallisten, yhteiskunnallisten ja luovien alojen ammattilaisten siveltimin. Syntyvä maalaus maailmasta ihmisten välisenä vuorovaikutuksena näkyy verkkopalvelujen houkuttelevuutena, elämyksellisyytenä ja hyödyllisyytenä. Maurice Merleau-Pontyn sanoin: "Maailma on ihmisenä olemisen vääjäämättömänä sisältönä ja ihmisen tietoisuus ilmenee maailman kohtaamisena", haluan toivottaa kaikille seminaariosallistujille inspiroivaa aamupäivää! Kiitos.